

není vysloveno, že by učitel zásadně musil bydliti v místě svého působišť, nelze na něm po zákonu ještě požadovati, aby ospravedlňoval svou — zásadně volnou — volbu bydliště sám nějakou výjimkou, kteráž by snad dokazovala jeho zájem na tom, aby nemusil bydliti právě ve svém služebním stanovišti. Nelze také z předpisu prvního odstavce § 35 vyčísti, že by okolnost, že příslušný učitel jest ve služebním postavení správce školy, sama o sobě byla již zákonným důvodem, aby bydlil tam, kde jest škola, a to důvodem takovým, jenž vylučuje připuštění nějaké výjimky z domnělé zásady bydlení v místě působnosti. Jedině jest třeba, aby zvolený domicil mu individuálně umožňoval, dostáti všem služebním povinnostem.

Z uvedeného plyne, že jest stížnost důvodnou, pokud namítá, že úřad svůj výrok neprávem opřel o předpis § 42 služ. prag. stát. učitelů, neboť v tomto předpisu není obsaženo nic, co by se týkalo sporné otázky. Také třeba stížnosti dáti za pravdu, pokud vytýká, že úřad vycházel proti § 35 z názoru, jakoby zásadně byla stanovena povinnost učitele, bydliti v místě působnosti, a že úřad požadoval pro eventuální úchytku od této zásadní povinnosti nějakých výjimečných okolností — jichž existenci pak popřel — a že posléze soudil, že pro správce školy nelze povolovati výjimečné bydlení mimo služební působišť.

Stanovisko, jež úřad v napadeném výroku zaujal, jest tudíž v rozporu se zákonem, neboť bydlení st-lovo, jak rovněž právem stížnost namítá, mimo služební působišť bylo by v základě svrchu uvedených vývodů nepřipustno jen, kdyby bylo tím stěžovateli konkrétně znemožněno, dostáti všem služebním povinnostem, anebo kdyby povinnost bydlet v sídle školy plynula ze zvláštního příkazu, uděleného učiteli podle ustanovení 4. odstavce § 35; to však úřad netvrdí, resp. příkazu takového se nedovolává. — —

Č. 9286.

Učitelstvo: Bývalá manželka učitele veř. školy národní v Čechách nemá po rozluce manželství nárok na vdovskou pensi, a to ani podle zák. č. 104/26 ani podle právního stavu platného před tímto zákonem.

(Nález ze dne 26. května 1931 č. 7233/29).

Prejudikatura: Boh. A 3273/24.

Věc: Terezie F. v Ch. proti ministerstvu školství a národní osvěty o vdovskou pensi.

Výrok: Stížnost se zamítá jako bezdůvodná.

Důvody: St-lka uzavřela dne 22. listopadu 1904 sňatek s Josefem F., def. učitelem v Ú.; toto manželství bylo roku 1925 rozlučeno rozsudkem krajského soudu v L. Josef F. byl výnosem zř-y v Praze z 20. února 1926 pensionován od 1. března 1926. Když Josef F. dne 24. dubna 1928 zemřel, zažádala Terezie F. podáním z 12. května 1928 za přiznání vdovské pense. Zřr v Praze rozhodnutím z 12. července 1928 žádost tu zamítla, poněvadž manželství žadatelky se zesnulým Josefem

F. bylo co do svazku rozloučeno a po rozloučení manželství právní nárok na zaopatřovací požitky z veř. prostředků není odůvodněn žádným předpisem zákona. Rekurs vznesený do tohoto výroku Terezií F. zamítlo z důvodů rozhodnutí jím napadeného min. škol. nař. výnosem.

Rozhoduje o stížnosti, řídil se nss správní soud těmito úvahami:

Josef F. byl pensionován podle obsahu správních spisů po 1. lednu 1926 jakožto dni účinnosti zákona č. 104/26; ovšem není ze spisů patrné, zda snad pensionování jeho se nestalo podle zák. č. 286/24, kterážto okolnost jest s hlediska ustanovení § 47 odst. 3 zák. č. 104/26 rozhodující pro posouzení, zda se na F. a také na jeho pozůstalé vztahovaly předpisy zák. č. 104/26 nebo ne. Leč nss neshledal přes to nutným, aby spisový materiál v uvedeném směru dal doplniti, poněvadž stížnost shledal bezdůvodnou, nechať již případný nárok st-řin by bylo posuzovati podle předpisů starších anebo podle zák. č. 104/26.

Jestliže totiž Josef F. byl v únoru 1926 pensionován podle restriktivního zák. č. 286/24 a jestliže tudíž podle § 47 odst. 3 zák. č. 104/26 ustanovení tohoto zákona se na něho nevztahují, pak nutno sporný případ posuzovati podle čes. zem. zák. z 19. prosince 1875 č. 86 z. z., jehož se také zšr ve svém rozhodnutí dovolává. Pro dobu působnosti tohoto zákona však vyslovil nss již v nál. Boh. A 3273/24 právní názor, že bývalé manželce učitele veř. školy národní v Čechách, jejíž manželství bylo rozloučeno, nepřísluší nárok na vdovskou pensi. Při tomto právním názoru trvá nss i nadále a odkazuje podle § 44 j. ř. na odůvodnění cit. prejudikátu, kterýž řeší věc již též s hledisek, kteráž uplatňuje nynější stížnost. Pokud pak stížnost se na oporu svého opačného názoru dovolává ustanovení § 13 bodu 4 cís. nař. z 25. června 1914 č. 138 ř. zák. (viz čl. I zák. č. 89/20) o pensijním pojištění zaměstnanců, stačí na to odpověděti, že ustanovení tam uvedené platí jen pro osoby spadající pod cit. zákon, nikoliv však pro st-lku. Je tedy stížnost s hlediska předpisů platných před zákonem č. 104/26 bezdůvodnou.

Jestliže však pensionování Josefa F. v únoru 1926 se nestalo podle zák. č. 286/24, pak nutno ovšem na něho (a na jeho pozůstalé) vztahovati předpisy zák. č. 104/26, zejména též § 32, takže pak by bylo nutno posuzovati případné nároky na zaopatřovací požitky po něm již nikoliv podle zemských zákonů učitelských, nýbrž důsledkem předpisu § 32 zák. č. 104/26 a § 65 služ. pragmatiky č. 319/1917 ř. z. (srov. též § 50 vl. nař. 162/28) podle předpisů platných pro státní zaměstnance, tedy zejména podle zák. ze 14. května 1896 č. 74 ř. z. ve znění zák. č. 2/20.

Leč i tyto zákony poskytují nárok na vdovskou pensi toliko vdově (srov. § 17 zák. 74/1896 ř. z., čl. I § 5, 10 zák. č. 2/20), po případě podle čl. I § 5 odst. 2 zák. č. 2/20 za určitých předpokladů družce; vdovou však není — resp. úmrtím býv. manžela se vdovou nestane — jak blíže rozvedeno již v cit. nálezu — bývalá manželka po rozluce manželství. Jinak dopadají na daný případ vývody cit. nálezu i tehdy, posuzuje-li se případ již podle § 32 zák. č. 104/1926, a jeví se stížnost tudíž i s hlediska tohoto zákonného předpisu bezdůvodnou.